

FRA BARTH TIL NIEMÖLLER

Martin Niemöller var engang troens martyr i verdens og i vårt eget lands kristelige presse. I dag har dr. Buchmanns krigsmoralske opprustning overtatt Niemöllers plass. Begge herrene har samme tvilsomme fortid når det gjaldt en viss tro på Hitlers misjon. Men det ble da iallfall Niemöllers rolle å ville stanse Hitler i kirkedøra. Buchmanns tilhengere må nøye seg med å benekte med sin absolutte ærlighet at Buchmann har sagt nettopp det som står kildefast i professor Cantrils bok om «De sosiale bevegelsers psykologi» (Princeton University): «Jeg takker Gud for en mann som Adolf Hitler som skapte en forsvarsfront mot Antikrist — mot Kommunismen». Med sin absolutte kjærlighet, renhet og uselvskhet fører MRA denne kampen videre i dag. For det er ikke bare samtlige husstander i Skandinavia som har fått sin melding om en ny og bombeglad Gud-Fader. I Sveits har meldingen fått den rette lokale autoritet ved at nøytralitetsvernets general Guisan har skrevet et forord. Der sier generalen at Sveits må skaffe seg atomvåpen. Vi vet ikke hvor mye forvandling han måtte gjennom for å få sagt det.

Men det er en verdensberømt teolog fra Sveits som neppe ble rådspurt i denne sak. For han har en gang gjort et forsøk på å tenke seg hvilket antrekk Antikrist ville velge om han skulle få lyst å delta i karnevalet. Denne professor dr. Karl Barth hadde da fått det som et direkte spørsmål: «Er den sovjet-russiske kommunisme identisk med den Antikrist som Bibelen gir varsel om? Nei, svarte Barth, han trodde egentlig ikke

Antikrist skulle være så primitiv at han ville opptre i en eller annen redselsskikkelse, f. eks. som en Adolf Hitler. Da er det mer trolig at Antikrist ville velge å se ut slik som Thorvaldsens berømte Kristus-figur.

Det var den samme Karl Barth som skapte den egentlige plattform for pastor Niemöllers kirkereisning mot Hitler-veldet. Han er selv sønn av en teologi-professor (født i Basel 1886) og har allerede sendt to av sine egne sønner ut i verden som teologi-professorer, en til Indonesia og en til USA. Karl Barth er da også til de grader teolog at bare salig Kierkegaard har skapt så mye røre og ubehag i de vestlomme-gudelige kretser. Hans autoritet som teolog er også meget stor. I 1922 ble han kalt til professor i Göttingen, derfra til Münster og videre til Bonn. Der satt han da Hitler overtok makten i 1933, og nokså omgående risset han opp den troens grunn som en teolog kunne stå fast på i sin motstand mot Hitler. Først i november 1934 våget Hitler å avsette ham, og universitetet i Basel kalte ham straks etter som professor til seg. Hans kamp mot Hitler fortsatte med uforminset kraft.

Uavlatelig var Barth på farten i Tyskland straks krigen var omme, og mer og mer fylt av homerisk vrede har han lest den nye Adenauer-kristeligheten teksten: For hvilke «makter og strømninger, hvilke ånder og demoner så han ikke alle vegne i de økonomiske miraklenes land? Der skjedde den tankeløse tilslutning til NATO med all dens remilitarisering, der kom avtalen om militær sjelesorg — og siden atomvåpen-opprustning, panisk russer-angst, korstogstemnin-

ger og de gamle nazistene fram igjen — sammen med alt det fatale som Bonn og CDU ikke minst har betydd for den evangeliske kirke, både saklig og personlig».

For tiden sitter Barth bøyd over 13. bind av sin «Kirkelige Dogmatikk», et kjempeverk som han begynte på i 1932. Teologien blir ikke kvitt ham med det første, og politikerne fikk oppleve å se ham foreslått til «Den tyske bokhandels fredspris 1958». Da var det forbundspresidenten Heuss som mente at det måtte bremses litt på Barth-renommeet. Hvis Barth får prisen, kan dere ikke regne med mitt nærvær, sa presidenten, — og den glansen kunne ikke bokhandelen unnvære. Derfor gikk prisen til Karl Jasper. Under siste krig hadde den 54-årige teologi-professor meldt seg frivillig til det sveitsiske grensevern, og Heuss var personlig fornærmet da han skrev og spurte om hvordan det kunne gå til at noe er dydsverdig sør for grensebotnen og samtidig den rene lastefullhet nord for grenseskillet. Barth ble kanskje svar skyldig akkurat her, men det blir han nettopp ikke når han i dag forsvarer sin anti-militaristiske holdning i forholdet mellom Vest-Tyskland på den ene side, og Øst-Tyskland og Sovjet på den annen side:

— Mennesket kan intet vite om hva som er Guds vilje, for en slik menneskelig viten ville frata Gud hans frihet. Slik vi ser det på Michelangelos bilde har Gud bare berørt verden med sin ytterste fingertupp den dag han skapte verden. Derfor er da intet menneske i stand til å fullbyrde det som er Guds vilje, og vi må handle så godt vi formår etter vår egen samvittighet. —

— Idet kommunismen fullt ut benekter Guds eksistens, gir den samtidig og nødvendigvis avkall på å hevde at den proletariske samfunnsordning som den forkynner er Guds vilje og Guds verk. —

— Det «Kristelige Demokratiet» i Vest-Tyskland bruker derimot Guds

navn på løpende bånd for å rettferdiggjøre høyst verdslige interesseforhold, som f. eks. den bestående eidsfordeling. Dette er da siste sort vranglære. («Häresie»). —

— Kirken har så altfor lenge villet bevise sin eksistensberettigelse ved hjelp av borgerlige selvfølgheter. For hr. hvem som helst står den jo der med sine søn- og helligdager, med sin barnedåp, sin konfirmasjon, sine vielser og sine begravelser, og markerer rammen om hans tilværelse. Men det trekker opp til en verden da hver enkelt kristen blir stilt alene med sin tro på sin Gud. Og lik en-sonne partisaner skal de kunne være en påminnelse for sine medmennesker, vitne om hvor forgjengelige alle deres tiltak og innretninger egentlig er. —

— Og for øvrig må vi handle og tale ut fra vår egen samvittighet. Karl Barth hevder da heller ikke at han taler som teolog når han på det heftigste bekjemper tysk opprustning i 1950 —: «Men jeg eier ikke den iskalde frimodighet som kreves for å kunne tenke seg at det tyske folk for tredje gang skal kastes inn i krigen. To ganger har de unge blødd seg bleke her, mer enn i noe annet folk. Og det forekommer meg at det er moralsk ugjennomførlig at vi plutselig, med alle mulige kristelige og politiske midler, skal lære folket at dets frelse ligger i å forberede seg til fortsatt krigføring. I over fem år har vi jo allerede søkt å drive ut alt som fantes av militært vesen i dette folket — like ned til tinnsoldatene på barneværelset».

— — —
For knapt ett år siden krevde forsvarsminister Strauss i Vest-Tyskland at det skulle reises tiltale for ærekrenkelse mot formannen i den evangeliske kirkemenighet, pastor Martin Niemöller. Niemöllers «ærekrenkende» uttalelse lød slik: «Det militære er en høyskole for yrkesforbrytere». Det gikk likevel ikke annerledes enn

28-01-03/

DAGBLADET

16 MARS
1960